

PEDAGOG KADRLARNING UZLUKSIZ KASBIY RIVOJLANISHI: YANGI TIZIM, ZAMONAVIY YONDASHUV VA AMALIY NATIJALAR

*Axmedov Ijod Narziquil o'g'li,
Jizzax viloyati pedagogik mahorat markazi direktori,
p.f.f.d. (PhD), dotsent
imkoniyat2021@gmail.com*

Annotatsiya: Mazkur maqolada O'zbekiston Respublikasida pedagog kadrlarning uzluksiz kasbiy rivojlanish tizimini takomillashtirish bo'yicha amalga oshirilayotgan islohotlar, yangi tashkiliy mexanizmlar hamda hududiy pedagogik mahorat markazlari faoliyatida kuzatilayotgan amaliy natijalar tahlil qilingan. Shuningdek, malaka oshirish tizimining raqamlashtirilishi, differensial yondashuv asosida tashkil etilishi va xalqaro tajribalar bilan integratsiyalashuvi yoritilgan.

Kalit so'zlar: uzluksiz kasbiy rivojlanish, pedagog, malaka oshirish, pedagogik mahorat markazi, raqamlashtirish, ta'lim sifati, innovatsion yondashuv, xalqaro tajriba.

Непрерывное профессиональное развитие педагогических кадров: новая система, современные подходы и практические результаты

Ахмедов Ижод Нарзикул углы,
директор Центра педагогического мастерства
Джизакской области, доктор философии (PhD)
по философским наукам, доцент.

Аннотация: В статье анализируются реформы, реализуемые в системе непрерывного профессионального развития педагогических кадров Республики Узбекистан, современные организационные механизмы и практические результаты деятельности региональных цен-

тров педагогического мастерства. Освещаются вопросы цифровизации системы повышения квалификации, дифференцированного подхода к обучению и интеграции международного опыта.

Ключевые слова: непрерывное профессиональное развитие, педагог, повышение квалификации, центр педагогического мастерства, цифровизация, качество образования, инновационный подход, международный опыт.

Continuous professional development of pedagogical personnel: a new system, modern approaches, and practical outcomes

Akhmedov Ijod Narziquil o'g'li
Director of the Pedagogical Mastery Center
of Jizzakh Region Doctor of Philosophy (PhD)
in Philosophy Associate Professor

Abstract: This article analyzes the reforms aimed at improving the teachers' continuous professional development system in Uzbekistan, modern organizational mechanisms, and practical outcomes observed in regional pedagogical excellence centers. The paper highlights the digitalization of professional development system, differentiated approaches, and integration of international experience into the educational process.

Keywords: continuous professional development, teacher, professional training, pedagogical excellence center, digitalization, education quality, innovative approach, international experience.

So'nggi yillarda O'zbekiston ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan keng ko'lamli islohotlar pedagog kadrlarning kasbiy salohiyatini muntazam rivojlantirishni davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylantirdi. Ta'lim sifatini oshirish, xalqaro standartlarga mos kompetensiyalarga ega pedagoglarni shakllantirish hamda zamonaviy metodik yondashuvlarni amaliyotga joriy etish uzluksiz kasbiy rivojlanish tizimini tubdan yangilashni talab etdi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 21-iyundagi PQ-231-sonli qarori [1] hamda Vazirlar Mahkamasining 2024-yil 20-dekabrda 867-son qarori [2] pedagog xodimlarning kasbiy rivojlanish tizimini yangi bosqichga olib chiqdi.

Avvalgi yillarda malaka oshirish tizimi hududlar kesimida turlicha tashkil etilib, metodik ta'minot va nazorat mexanizmlarida ayrim tafovutlar kuzatilgan bo'lsa, yangi tizim yagona mahorat boshqaruv modelini shakllantirdi. Bugungi kunda uzluksiz kasbiy rivojlantirish tizimi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi tomonidan yagona strategik yondashuv asosida muvofiqlashtirilib, hududiy pedagogic mahorat markazlari bilan hamkorlikda pedagoglarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish, metodik xizmat sifatini oshirish hamda zamonaviy ta'lim texnologiyalarini amaliyotga joriy etishga xizmat qilmoqda.

Hududiy mahorat markazlarining tashkil etilishi esa uzluksiz kasbiy rivojlanish tizimini joylarda samarali yo'lga qo'yish imkonini berdi. Maktabgacha ta'lim tashkilotlari pedagoglarini qayta tayyorlash va metodik qo'llab-quvvatlash maqsadida alohida muvofiqlashtirish bo'limlari faoliyati yo'lga qo'yildi. Mazkur tizimning yana bir muhim jihati xalqaro baholash dasturlari bilan integratsiyaning kuchayganidir. Xalqaro tadqiqotlar markazining ahurate tarkibida faoliyat boshlashi PISA, TIMSS va PIRLS kabi xalqaro tadqiqotlarga tayyorgarlik

jarayonlarini ilmiy-amaliy asosda tashkil etishga xizmat qilmoqda [3].

2025-yil 1-yanvardan boshlab pedagog va rahbar xodimlarning besh yilda kamida bir marta majburiy malaka oshirishi belgilandi. Yangi tartibga ko'ra, malaka oshirish kurslari pedagoglarning malaka toifasi va kasbiy ehtiyojidan kelib chiqib differensial tarzda tashkil etilmoqda. Jumladan, oliy va birinchi toifali pedagoglar uchun yuksaltiruvchi kurslar, ikkinchi va mutaxassis toifadagi pedagoglar uchun esa rivojlantiruvchi kurslar joriy qilindi.

Shuningdek, umumta'lim maktablari pedagoglari uchun "Kasbiy rivojlanish kuni", "Kasbiy rivojlanish soati", maktabgacha ta'lim tashkilotlari xodimlari uchun "Metodik mahorat kuni" hamda "Metodik mahorat soati" kabi amaliy platformalar tashkil etildi. "Virtual kasbiy rivojlantirish" tizimining yo'lga qo'yilishi esa pedagoglarga masofadan turib ham zamonaviy metodik bilimlarni egallash imkoniyatini yaratdi.

Yangi tizimning muhim jihatlaridan biri pedagoglarning ilmiy va ijodiy faoliyatini malaka oshirishning muqobil shakli sifatida tan olinganidir. Jumladan, darslik va o'quv qo'llanmalarini yaratish, dissertatsiya himoya qilish, xalqaro ilmiy bazalarda maqolalar chop etish hamda xalqaro konferensiyalarda ishtirok etish pedagogning kasbiy rivojlanish ko'rsatkichi sifatida baholanmoqda.

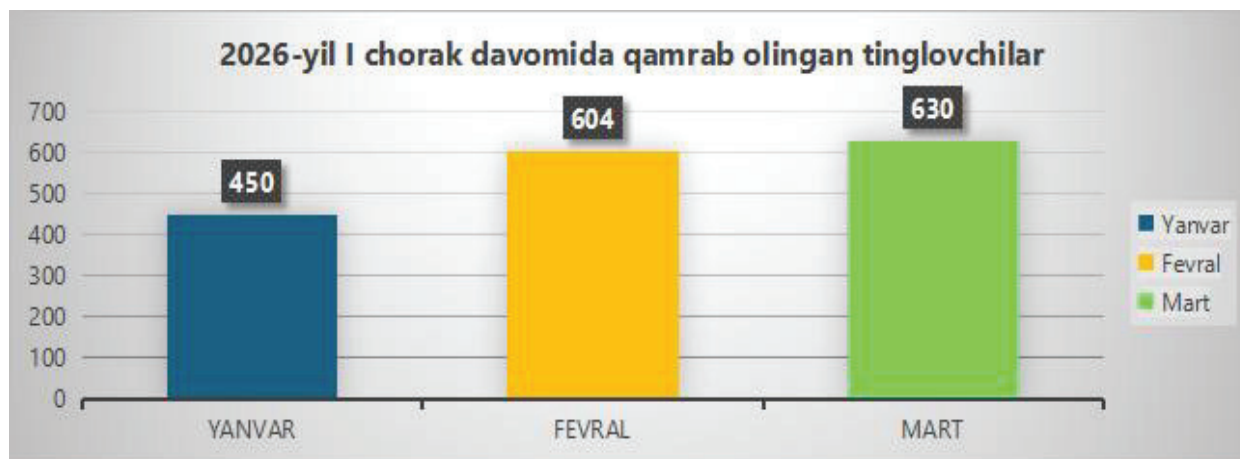
Jizzax viloyati pedagogic mahorat markazi tomonidan akademik faoliyatni muvofiqlashtirish yo'nalishida 6002 nafar pedagog xodimni qamrab olish rejasi belgilangan bo'lib, mazkur reja asosida 233 ta o'quv guruhi shakllantirildi. Birinchi chorak uchun belgilangan 1651 nafar o'rniga amalda 1684 nafar tinglovchi qamrab olinib, reja 102 foizga bajarildi. Yuqoridagidan kelib chiqib ushbu ma'lumotlarni quyidagi solishtirma jadvalda ko'rishimiz mumkin [4]. Jumladan:

Kasbiy rivojlantirish tizimi qiyosiy tahlili

Yoʻnalish	Dastlab	Yangi tizimdagi holat	Samaradorlik
Boshqaruv	Hududlarda turlicha tashkil etilgan	Yagona vertikal boshqaruv modeli joriy etildi	Muvofiqlashtirish kuchaydi
Malaka oshirish	Umumiy yondashuv ustun edi	Toifa va ehtiyojga qarab differensial kurslar tashkil etildi	Pedagog ehtiyojiga mos taʼlim taʼminlandi
Kurslar soni	24 ta yoʻnalish	51 ta yoʻnalish	Qamrov va tanlov imkoniyati oshdi
Majburiy malaka oshirish	Tizim izchil nazorat qilinmagan	2025-yildan 5 yilda kamida 1 marta majburiy belgilandi	Kasbiy rivojlanish muntazam tus oldi
Amaliy platformalar	Cheklangan metodik tadbirlar	Kasbiy rivojlanish kuni/soati hamda metodik mahorat platformalari joriy etildi	Amaliy koʻnikmalar rivojlandi
Raqamlashtirish	Anʼanaviy boshqaruv ustun edi	FaceID, CALLMASTER, Zoom, VR va elektron platforma joriy etildi	Shaffoflik va tezkorlik oshdi
Xalqaro hamkorlik	Cheklangan almashinuv	JICA va boshqa davlatlar bilan tajriba almashinuvi kuchaydi	Ilgʻor tajribalar integratsiyasi kuchaydi
Jizzax PMM natijalari	Reja koʻrsatkichlari berilmagan	6002 pedagog reja, 233 guruh, I chorakda 1684 tinglovchi	Reja 102 foiz bajarildi

Oylar kesimida tahlil qilinganda, yanvar oyida 450 nafar, fevral oyida 604 nafar hamda mart oyida 630 nafar pedagog malaka oshirgani kuzatilib, ijobiy oʻsish dinamikasi taʼminlandi. Hududlarda taʼlim qamrovini kengaytirish maqsadida Baxmal tumanida 60 nafar hamda

Gʻallaorol tumanida 87 nafar tarbiyachini qamrab olgan koʻchma kurslar tashkil etildi. Bu esa chekka hududlardagi pedagoglarni ham uzluksiz kasbiy rivojlantirish tizimiga faol jalb qilish imkonini yaratdi [4].

1-rasm. Pedagogik mahurat markazining 2026-yil 1-chorak qamrov darajasi.

Metodik xizmat ko'rsatish yo'nalishida viloyat bo'yicha 12 ta fan kesimida "Kasbiy rivojlanish kuni" hamda 12 ta "Kasbiy rivojlanish soati" tadbirlari tashkil etilib, ularda jami 18 965 nafar pedagog ishtirok etdi. Mazkur tadbirlar orqali pedagoglarning amaliy ko'nikmalari rivojlantirildi, zamonaviy pedagogik yondashuvlar ommalashtirildi hamda ilg'or tajribalar almashinuvi yo'lga qo'yildi.

Raqamlashtirish yo'nalishida FaceID orqali davomat nazorati, CALLMASTER avtomatik xabardor qilish tizimi, Zoom platformasi orqali ommaviy onlayn mashg'ulotlar hamda VR texnologiyalariga asoslangan interaktiv darslar joriy etildi/ So'nggi yillarda pedagog kadrlarning xalqaro tajribalarni o'rganish imkoniyatlari sezilarli kengaydi. Jumladan, Yaponiya xalqaro hamkorlik agentligi (JICA) bilan hamkorlikda amalga oshirilayotgan loyihalar doirasida xorijiy davlatlarning ilg'or ta'lim tajribalari o'rganilmoqda.

Markaz professor-o'qituvchilari Yaponiya, Malayziya, Qozog'iston, Fransiya, Turkiya va Rossiya kabi davlatlarda tashkil etilgan malaka oshirish kurslari hamda amaliy seminar-treninglarda ishtirok etib, ilg'or innovatsion metodikalar bilan yaqindan tanishdilar. Fransiya va Turkiya davlatlarining ta'lim muassasalari hamda hududiy markazlari bilan hamkor-

lik memorandumlari imzolaniib, xalqaro tajriba almashinuvi, qo'shma seminarlar va malaka oshirish dasturlarini tashkil etish bo'yicha hamkorlik ishlari yo'lga qo'yildi. Hududiy markaz faoliyatiga xorijiy mutaxassislarining jalb qilinishi metodik xizmat sifatini yanada oshirishga xizmat qilmoqda. Bu esa zamonaviy pedagogik yondashuvlarni amaliyotga tezkor joriy etish imkoniyatini yaratmoqda [5].

Bugungi kunda malaka oshirish kurslari mazmun jihatdan ham sezilarli ravishda boyitildi. Avval 24 ta yo'nalishda tashkil etilgan kurslar soni 51 ta yo'nalishga yetkazildi. Ayniqsa, amaliy fanlar bo'yicha tashkil etilayotgan kurslarning samaradorligi oshib bormoqda. Jumladan, musiqa madaniyati fani o'qituvchilari uchun tashkil etilgan amaliy mashg'ulotlar san'at maktablari mutaxassislari bilan hamkorlikda olib borilayotgani o'qituvchilarning ijodiy ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qilmoqda.

Jizzax viloyati PMMda o'quv jarayonlarini samarali tashkil etish maqsadida videoprojektorlar, interaktiv elektron doskalar, zamonaviy kompyuter texnikalari, virtual reallik vositalari hamda boshqa innovatsion texnologiyalar amaliyotga joriy etildi. "Uzluksiz kasbiy ta'lim" elektron platformasining yaratilishi esa barcha jarayonlarni yagona raqamli makonda

boshqarish imkonini berdi. Elektron portfolio-lar, QR-kodli sertifikatlar va masofaviy ta'lim modullari tizimning shaffofligi hamda samara-dorligini oshirishga xizmat qilmoqda.

Pedagog xodimlarni moddiy va ma'naviy qo'llab-quvvatlash yangi tizimning muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Mentor-o'qituv-chilar uchun qo'shimcha ustamalar, metodist-lar uchun oliy ta'lim muassasalari professor-o'qituvchilariga tenglashtirilgan bazaviy tarif stavkalari joriy etildi.

Xulosa qilib aytganda, O'zbekiston Res-publikasida pedagog kadrlarning uzluksiz kasbiy rivojlanish tizimini modernizatsiya qi-lish bo'yicha amalga oshirilayotgan islohotlar ta'lim sifatini oshirishga xizmat qilayotgan

muhim omilga aylandi. Yangi tizimning joriy etilishi pedagoglarning kasbiy ehtiyojlariga moslashgan differensial yondashuvni, xalqaro tajriba integratsiyasini, raqamlashtirishni ham-da ilmiy-innovatsion faoliyatni qo'llab-quvvat-lashni ta'minlamoqda.

Shuningdek, uzluksiz kasbiy rivojlanish tizimining yagona vertikal asosida tashkil etilishi, moddiy-texnik bazaning mustahkam-lanishi va rag'batlantirish mexanizmlarining takomillashuvi pedagogik faoliyat samara-dorligini oshirishga xizmat qilmoqda. Mazkur islohotlar kelgusida O'zbekiston ta'lim tizimini xalqaro standartlarga yanada yaqinlashtirish hamda raqobatbardosh pedagog kadrlarni shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Maktabgacha va maktab ta'limi tashkilotlari xodimlarini uzluksiz kasbiy rivojlantirish tizimini takomillashtirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida" 2024-yil 21-iyundagi PQ-231-sonli qarori.
2. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Maktabgacha va maktab ta'limi xodimlarining uzluksiz kasbiy rivojlantirish tizimini takomillashtirish to'g'risida" 2024-yil 20-dekabrda 867-son qarori.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Pedagog kadrlar tayyorlash tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida" 2025-yil 28-aprelda PF-73-son Farmoni.
4. O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirining 2024-yil 16-dekabrda 402-sonli buyrug'i.
5. O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi hamda Madaniyat vazirligining 2025-yil 28-fevralda qo'shma qarori.